

El Pobre dels esclops

**Si ets un lladre, et diran murri;
si ets un savi, et diran boig;
si ets un bon home, et diran tonto;
i, si ets pobre, un qualsevol.**

Encapçalo aquest escrit amb els "grans de sorra" anotats per **Emili Reimbau** en el full del Bloc Bonavia del dijous dia **14 de novembre de 1929**, pel fet que avui recordaré una de les persones més pobres que un Déu te'n do!, que en aquell temps llunyà, i en un temps més proper al nostre, solien passar per les cases de pagès que no refusaven la seva petició d'una gràcia de caritat per l'amor de Déu amb alguna de les fórmules d'excusa per a no donar almoïna: "Déu us empari", "Un altre dia, germà ...".

Segons sembla, però, eren poques les cases que no els feien caritat, i moltes les que els acollien i atenien segons les seves possibilitats, per la qual cosa els captaïres, en anar-se'n, no solien descuidar-s'hi de dir: "Gràcies! Déu us ho pagui!".

La passada postguerra féu que rondessin molts pidolaires arreu del país; i per Solsona, vinyet i ruralia de la comarca, és clar, n'hi voltaren també qui-sap-los, deixant-hi un bon munt de records.

Als Celsones 501 i 503, se n'hi poden llegir uns quants del **POBRE DELS ESCLOPS**, al qual no vaig conèixer, però sí que n'he sentit parlar a bastantes persones del vinyet i de la comarca, mercès a les quals avui en podré reviure alguns més.

El record que potser més complaurà als lectors i lectores, però, serà la **imatge fotogràfica** d'aquest **home que portava tot el seu patrimoni material al damunt**, esforçant-se fins a l'extrem per aconseguir transportar-lo, i per no perdre'n ni una mica. Esforç, que quedà ben gravat a la memòria de tota persona que en fou espectadora; així com hi quedaren, també, tot un reguitzell de peculiars costums que foren explicats als esmentats Celsones, per la qual cosa no en parlaré en els records que desgrano tot seguit:

El Pobre dels esclops era conegut, també, com el Pobre dels parracs i el Pobre fustagueres.

En demanar caritat, hi havia qui, abans de donar-la-hi, li oferia de broma aigua de bledes, puix sabia que s'apartaria esporuguit remugant que amb aquesta aigua havien desmamat el dimoni.

Era una persona pacífica, de parlar i caminar calmos, de veu dolça, celles espesses, i rostre bru que li feia ressaltar la blancor dels ulls, i la de l'espessa barba que portava.

La mainada, en veure'l, solia tenir por, que s'esvania, però, en escoltar la càlida veu d'aquell home que, als anys 50 del segle passat, considerava vell.

Entre el munt de coses que traguava, portava penjats uns pots llunts i nets com una patena, dins els quals les mestresses li podien posar el menjar.

Al contrari que altres rodamons, no comprava ni venia res, sols demanava almoïna.

I vet aquí la breu recordança d'un d'aquells pobres de rostolles que la passaven tan magra que se les havien d'empes-car totes per aconseguir algun diner. Es conta que, en acabar de ploure, n'hi havia que començaven a fer via xino-xano per

El Pobre dels esclops, anys 50 del segle passat. Fotografia cedida gentilmente per Mercè Capdevila Vilana de la casa Cal Mingo de la Parròquia de Peracamps-Llobera.

algun camí de terra acabada de rentar, del qual no aixecaven la mirada, amb l'esperança de poder-hi trobar alguna moneda perduda per vés a saber qui.

D'uns quants anys ençà, ha canviat la societat i les situacions que es donen dintre d'ella. Avui en dia, el perfil dels que no tenen llar -anomenats "Sense sostre"- és un altre, i reben, també, un altre tipus de consideració i d'atenció. L'any passat a Espanya n'hi havia uns 30.000, i cada dia són més joves les persones que entren a formar part d'aquest col·lectiu.

Per posar punt i final a aquest escrit, però, he escollit un **record poètic dels pobres i la caritat** dels anys que més us he parlat: els anys 50 del segle passat.

**Qui demanà caritat
coneix bé la bona casa,
son caliu de bona brasa,
son amor i humilitat.**

**Escolteu-ne una rondalla:
El nen: -Mare, a baix hi ha un pobre
que vol un tros de pa. Obre
la mare el calaix i talla**

**una magnífica llesca
pastoral..., -divina bresca!-,
I, com ha baixat l'escala,**

**Mare de Déu, d'un cop d'ala
l'àngel, portant a la mà
la gràcia hostial del Pa!
(Manuel Pal Casanovas, 5-5-1950)**

“El pobre dels esclops”

Fa temps, vaig quedar gratament sorpresa llegint l'article que una amable lectora feia sobre la figura de la “xurrubica”. Doncs, si us sembla bé, voldria escriure uns records, per donar a conèixer un altre personatge que per aquella època passava a captar per les cases de pagès. Li dèiem “El pobre dels esclops”, doncs no li coneixíem el nom, però als peus, per calçat hi duia uns esclops de fusta, com en aquell temps encara usaven alguns padrins. Això era entre els anys 50 al 55. Jo era una nena, doncs sóc nascuda de l'any 1944, i el “pobre dels esclops” venia al cantó de Solsona (jo sóc de cal Carota) i s'aturava al trencall de Cal Magí, on hi havia una figuera que li deien la figuera del Porrans, d'on sobresortia una grossa codinera que formava un banc. Com dic, s'aturava allí i es descarregava, doncs portava un pilot de fardells de tota mena, i deixant el fato a sota la figuera, baixava cap a casa, on la mare li donava una llesca de cap a cap d'un pa de 3 quilos com abans feien per als pagesos, o si era l'hora de dinar o de sopar, un bon plat de vianda.

També captava a les altres cases veïnes: Cal Benet, Cal Biscaran, Cal Magí, etc i tornava al lloc on tenia la parada.

El que recordo que mai no ens deixàvem perdre, era quan marxava, doncs veure com es carregava altra vegada els embalums, era tot un espectacle: primer, una mena de morralets amb un cordill, un a cada espatlla, després un farcell en bandolera, un sac penjat al davant i un altre al darrera, una senallota vella que qui sap què hi duia, també penjada entremig, i ja per sobre de tot s'hi tirava un tapaboques que algun dia prou devia haver tingut algun color. I fet això, baixava cap a la ribera, pel camí de Cal Pallargas com un gros cargol bover, puig de tant fato i geperut com anava, no se li veien ni les cames, fins que el perdíem de vista, confós amb el color marró dels camins.

I un dia, quan ja dèiem: aviat passarà el “pobre dels esclops”, no va passar i no el vam veure més.

Suposo que també devia morir, en alguna pallera, o balma, o en alguna casa que es devia anar a arraulir, si és que el van acollir.

Si el qui llegeix això se'n recorda i sap més coses, doncs que faci com jo i expliqui els seus records, que a tots ens agradarà de saber-ho. Moltes gràcies

El pobre dels esclops

Recordada M. Àngels, m'ha fet molta il·lusió l'article que vas publicar al Celsona número 501 del 19 de gener al voltant de la figura del pobre dels esclops. Nosaltres el coneixíem també com el pobre de Polla o el pobre dels "pelingalls". Solia arribar a Mascaró cap els volts de mitja tarda, del cantó de cal Fanta. Tal i com bé expliques, arribava sempre carregat amb molt fato, que, com que no podia portar-lo tot alhora, l'havia d'anar transportant de mica en mica. Agafava un feix de farcells i paquets de draps i els transportava uns metres més endavant, després reculava i n'agafava un altre feix, d'aquesta manera feia i desfeia el camí desenes de vegades. Els seu punt de referència a Mascaró era una vella alzinera. Allí estacava els seus draps i cada vegada que venia, mirava que no n'hi faltés cap. Una vegada, el meu pare, que en pau descansi, cremava l'herba dels marges de prop d'aquesta alzinera i accidentalment es veu que es van socarrimar alguns dels seus draps. En veure-ho, el pobre dels parracs es va enfadar moltíssim i nosaltres vam pensar que ja no tornariem a veure'l més. Però com que ens vàrem disculpar i li vam prometre que no tornaria a passar més, al cap d'una temporada va tornar a aparèixer i va tornar a omplir l'alzinera amb els seus parracs.

Sempre es quedava a dormir en una corralina que teníem a casa nostra perquè deia que d'aquesta manera estava més calent. Ell mateix ens demanava palla neta i es preparava el seu

jaç. En acabat, ens preguntava què hi havia per sopar. Si ocasionalment li responíem que hi havia guïxes, ell deia que no en volia pas. Preferia menjar altres viandes com trumfos i cols. Això sí, sempre li venia de gust una tassa d'aigua ben calenta, gairebé bullint. Quan venia la fosc, es feia l'hum amb un pot que tenia una clasca de cargol bover a dins, plena d'oli i amb un ble. Devia ser profundament creient, ja que a les nits resava molt. Semblava que digués missa, amb les mans plegades, i utilitzava una mena de calze que recolzava sobre els llistons de la porta, per suplir la falta d'una taula. Se solia quedar a casa dos o tres dies, període que allargava a l'hivern, ja que feia més fred.

Alguna vegada, havíem vist com el pobre dels esclops coincidia amb la Xurrubica. Ell la solia convidar a menjar unes sopes de pa fetes per ell, fent-li molt xerrameca. Tot i així, em sembla que la Xurrubica no va fer mai gaire cas d'aquest festejador... El pobre dels esclops ens havia dit que es deia Josep i que era de Santa Maria de Vallferosa. Sempre explicava que a casa seva tenien un parell de mules molt bones i que les anéssim a comprar, que fariem un bon negoci.

Un dia, el pobre dels esclops va deixar de venir i algú ens va dir que s'havia mort. Segurament, com tu dius M. Àngels, el pobre dels esclops va morir com havia viscut: sota una balma o en el recés de qualsevol pallar.